

Maaelu
Teadmuskeskus

Eesti maaelu tark vara

Kuidas mõjutas heitlik ilm möödunud hooajal teravilja saagikust ja kvaliteeti?

Mart Toomsalu
Taimekasvatuse
konsultant.

2024 oli erakordselt soe sügis

SÜGIS 2024

Keskmisena mõõdeti
päikesepaistelisi tunde 366

133%

normist

norm 274 tundi

SÜGIS 2024

Eesti keskmine
õhutemperatuur

9,7 °C

norm 7 °C

- **2024 September** oli päikeseline, rekordiliselt soe ja sademeid tuli normi jagu.
- **Oktoober** kujunes pikaajalisest keskmisest soojemaks. Kusjuures oktoobri viimane kolmandik ei ole kunagi varem olnud nii soe. Sademeid oli oktoobris vähe ja valdavalt sadas vihma.
- **November** oli soe ja keskmisest pisut sajusem. Eesti keskmine õhutemperatuur oli novembris 4,6 °C, mis on pikaajalisest keskmisest tervelt 2,5 °C kõrgem.

Kuidas mõjutas soe sügis taliviljade arengut?

- Soodsad ilmastiku tingimused panid talivilja külvid sügisel hoogsalt kasvama.
- Võrsumiseks oli pikalt aega ja piisavalt sooja.
- Sademeid oli pigem mõõdukalt ja taimede kasv kestis tavapärasest oluliselt kauem.
- Sügise lõpuks olid mitmel pool talivilja orased üle kasvanud ja moodustunud hulgaliselt lisavõrseid.
- Soodne talv jättis enamus külgvõrseid alles ja need ootasid kevadel toitmist.
- Foto 02.12.2024.Talinisu METK Viljandi katsekeskuses Agra Univer

Kevad oli lootustandev

- Taliviljade tihe taimik oli hästi talvitunud. Kõik võrsed olid säilinud ja ootasid toitmist.
- Eelmised aastad on olnud keerulised ja rahavoogude stabiilsuse saavutamiseks oli vaja jälle **vähemalt** ühte head saagiaastat.
- Põldudel avanev pilt julgustas sisenditele panustama ja optimistlikumalt tulevikku vaatama.
- Kevade algus oli tavapärasest soojem ja taimed arenesid kiirelt.
- Kiiremad jõudsid juba märtsi viimastel päevadel väetamisega alustada ja taimekaitsepritsiga talirapsi varre peitkärsakaid tõrjumas käia.
- Põllud kuivasid osades piirkondades kiiresti ja väetamisega tuli varakult alustada.
- Foto: Talioder METK Viljandi katsekeskuses 20.01.2025 Agra Univer

Piirkonniti oli kevadel ilmastik väga erinev

KEVAD 2025

päikesepaiste kestus
Eesti keskmisena

618_h

98% normist
norm 629 h

- Eesti keskmisena algas tänavune kevad 14. aprillil
- Kliimaatiline kevad algab koos taimede vegetatsiooniperioodi algusega – selleks on ööpäeva keskmise õhutemperatuuri püsiv tõus üle +5 °C.
- Normist soojemale kevadele panid aluse eriliselt soe märts ja aprill.
- Sademeid jagus kevadesse enamikus kohtades normist vähem. Saarte läänerannikule jagus sademeid eriliselt vähe, **kuid Lõuna-Eestis oli sademeid eriti rohkelt.**
- Aprillis uuenes ka Eesti kuu soojarekord kui **Valgas ja Võrus mõõdeti maksimaalseks õhutemperatuuriks 27,8 °C.**
- **Mai** Eesti keskmine õhutemperatuur oli 9,3 °C (norm 10,5 °C). **Kõige külmem oli mai esimene kolmandik, mil Eesti keskmine õhutemperatuur oli 6,0 °C (norm 8,9 °C).** Viimati oli sama jahe 2017. aastal.

Kevadised väetamised ja taimekaitsetööd

- Kohati sademetevaene ja soe märtsi lõpp tuletas meelde varasemate aastate põuaseid kevadeid.
- See suunas lämmastikväetiste külvamisel kasutama korraga suuremaid norme ning pigem teha kevadel taliviljadele ainult 2 väetamist. (Näiteks NS 27-4 normiga 2x 250kg/ha)
- Samas kasvuregulaatorite kasutamisega teraviljapõllul oldi pigem äraootaval seisukohal.
- Haiguste tõrjega ei rutatud kevadel väga - äkki läheb jälle põuale?
- Siit said alguse esimesed põhjused teravilja saagi kvaliteedi languseks.
- Foto 01.05.2025 Talioder METK Viljandi katsekeskus Agra Univer

Suvi algas vihmase ja jaheda ilmaga

JUUNI - Eesti keskmine õhutemperatuur 1991-2025

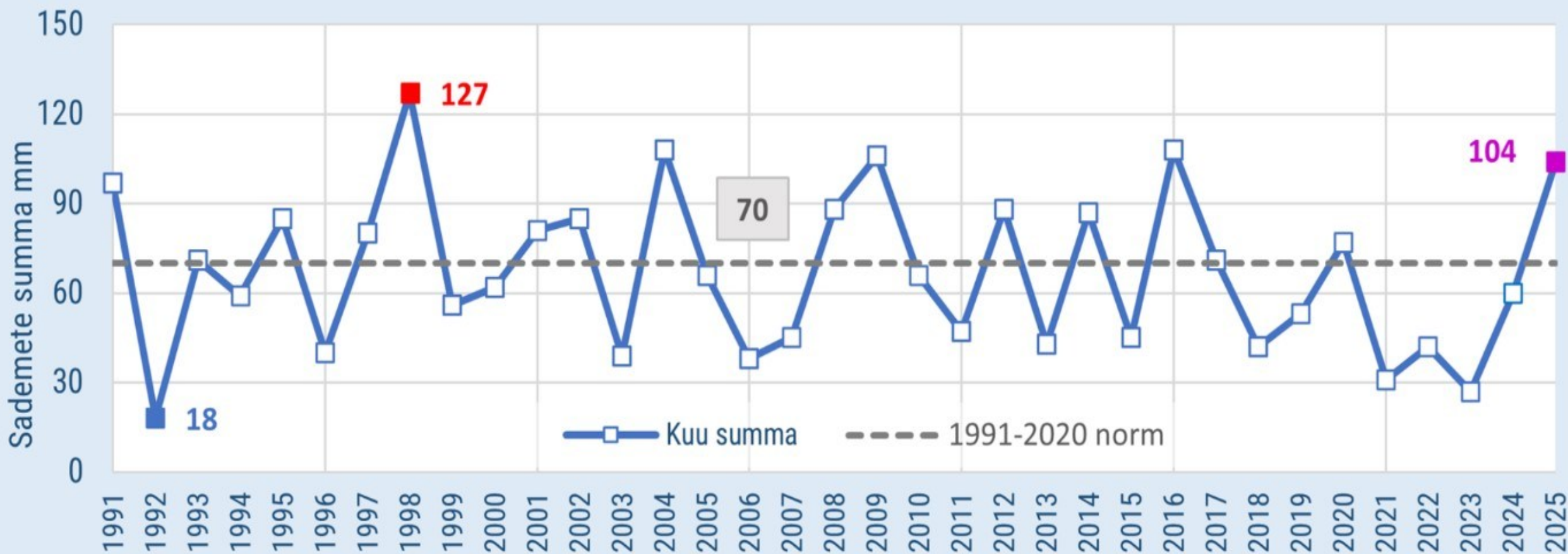

* Eesti keskmine 25 jaama andmetest

Keskkonnaagentuur 2025

Juuni oli viimase kaheksa aasta sademeterohkeim

JUUNI - Eesti keskmine sademete summa 1991-2025

* Eesti keskmine 25 jaama andmetest

Keskkonnaagentuur 2025

Juuni on teravilja taimede arengus kriitilise tähtsusega.

- Kevadel optimistlikult antud suured lämmastikväetise kogused põhjustasid sagedase vihma tõttu intensiivse vegetatiivse kasvu.
- Viljapea täitmiseks ja õitsemiseks on vaja hoopis mõõdukamat vihma ja rohkem päikest ning kõrgemaid temperatuure. Kumbagi neist kahest ei olnud piisavalt.
- Nüüd oli hädasti vaja kasvu reguleerida! Ilma pritsimiseks ei olnud.
- Taimed olid stressis ja haigused levisid.
- Võitsid need kes kasutasid aegsasti õige normiga laia spektriga haigustõrjet ja tugevat kasvuregulaatorit.
- Mikroelemendid ja aminohapped aitasid tasakaalustada toitainebilanssi ja vähendada stressi.
- Foto 11.06.2025 Talinisu Viljandi METK katsekeskus Agra Univer

Juulikuu ilm määrab taliteraviljade mahukaalu.

JUULI - Eesti keskmine õhutemperatuur 1991-2025

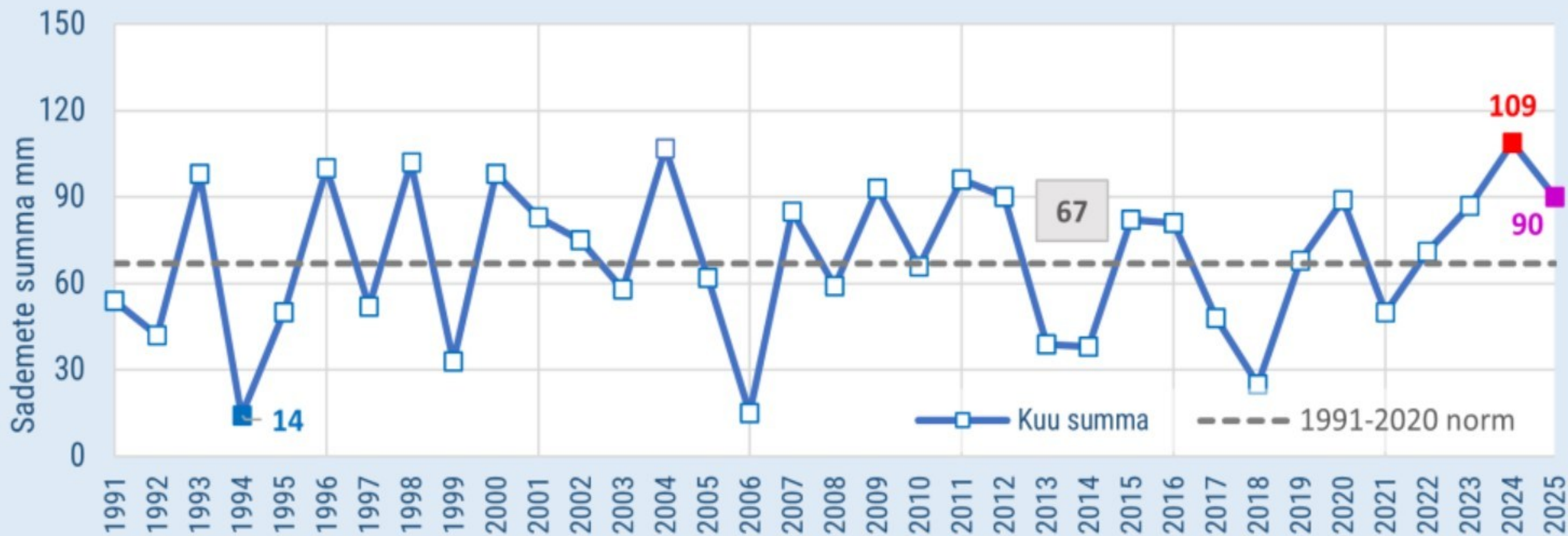

* Eesti keskmine 25 jaama andmetest

Keskkonnaagentuur 2025

Kuumalained vaheldusid intensiivse vihmaajuga

JUULI - Eesti keskmine sademete summa 1991-2025

* Eesti keskmine 25 jaama andmetest

Keskkonnaagentuur 2025

Äärmuste vahel kõikuv ilm viis taimed stressiseisundisse

- Stressi käes kannatavad taliodra põllud kaotasid kuumalaine järgselt kiiresti roheline värv ja terade täitumine peatus ning seetõttu jäi mahukaal madalaks.
- Sama probleem tekkis varajase talinisu sortidega.
- Kiirelt vahelduvad kuumad ilmad ja vihm tekitasid kõrge õhuniiskuse, mis võimendas stressis taimedel haiguste levikut
- Sellel hooajal olid kriitilise tähtsusega õigeaegsed T1 ja T2 (T3) fungitsiidid ja kasvu regulaatori kasutamine.
- Lämmastikväetise kasutamisel tasus meeles pidada N : S suhet.
- Foto 15.07.2025 Talinisu Viljandi METK katsekeskus Agra Univer

August on lõikuskuu – ilmataat arvas teisiti.

AUGUST - Eesti keskmine õhutemperatuur 1991-2025

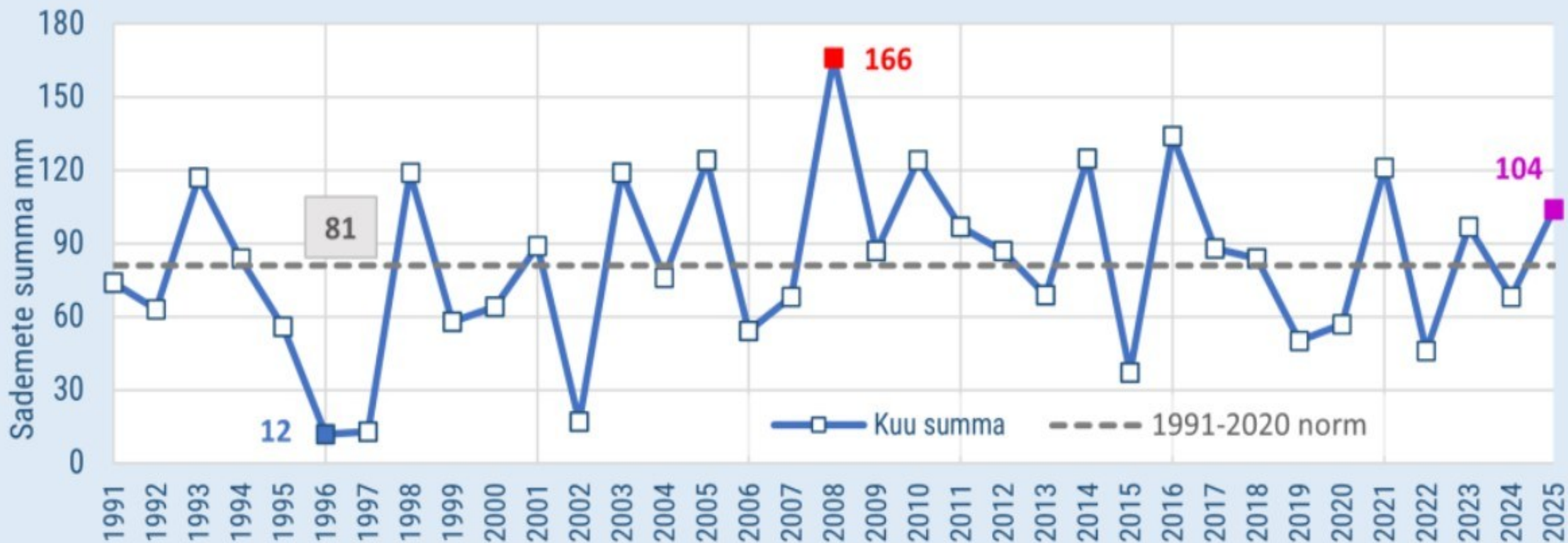

* Eesti keskmine 25 jaama andmetest

Keskkonnaagentuur 2025

Augustis läks ilm uuesti sajusemaks.

AUGUST - Eesti keskmine sademete summa 1991-2025

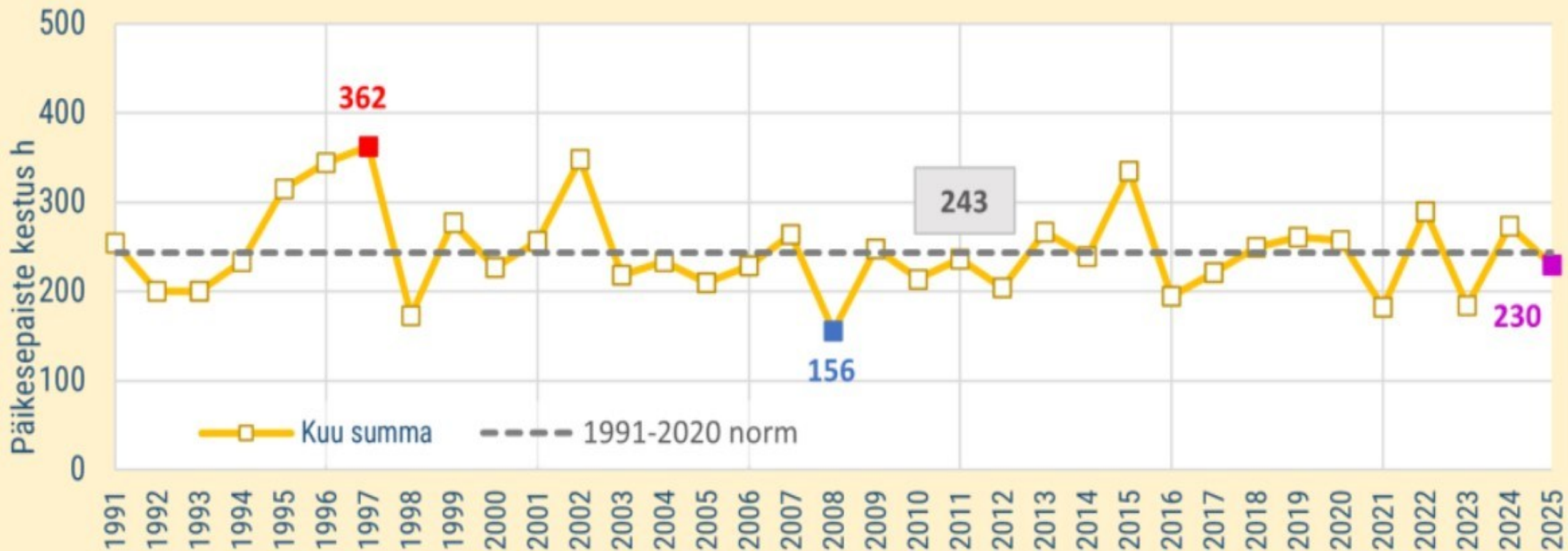

* Eesti keskmine 25 jaama andmetest

Keskkonnaagentuur 2025

Saagi küpsemiseks vajalikku päikesevalgust ei olnud piisavalt.

AUGUST - Eesti keskmine päikesepaiste kestus 1991-2025

* Eesti keskmine 14 jaama andmetest

Keskkonnaagentuur 2025

Miks oli teravilja saakide kvaliteet madal?

- Mai ja juuni olid jahedad . Päikesevalgust ei olnud piisavalt. See suunas taimedele antud väetised pigem vegetatiivsesse kasvu kui pea moodustamisele ja terade arvu suurendamisele. Tekkisid eeldused taimiku lamandumiseks.
- Teraviljade õitsemise ajal püsis ilm heitlik, niiske ja vihmane.
- Liigniiskes mullas tekkis taimedel hapnikupuudus.
- Juulis vihmadega vaheldunud kuumalaine viis taliteraviljad kiiresti hädaküpsuseni.
- Nisu küpsemiseks ebasobiv ilm jätkus koristusperioodi lõpuni.
- Foto : 21.07.2025 Taliodra korisrus METK Viljandi katsekeskus Agra Univer

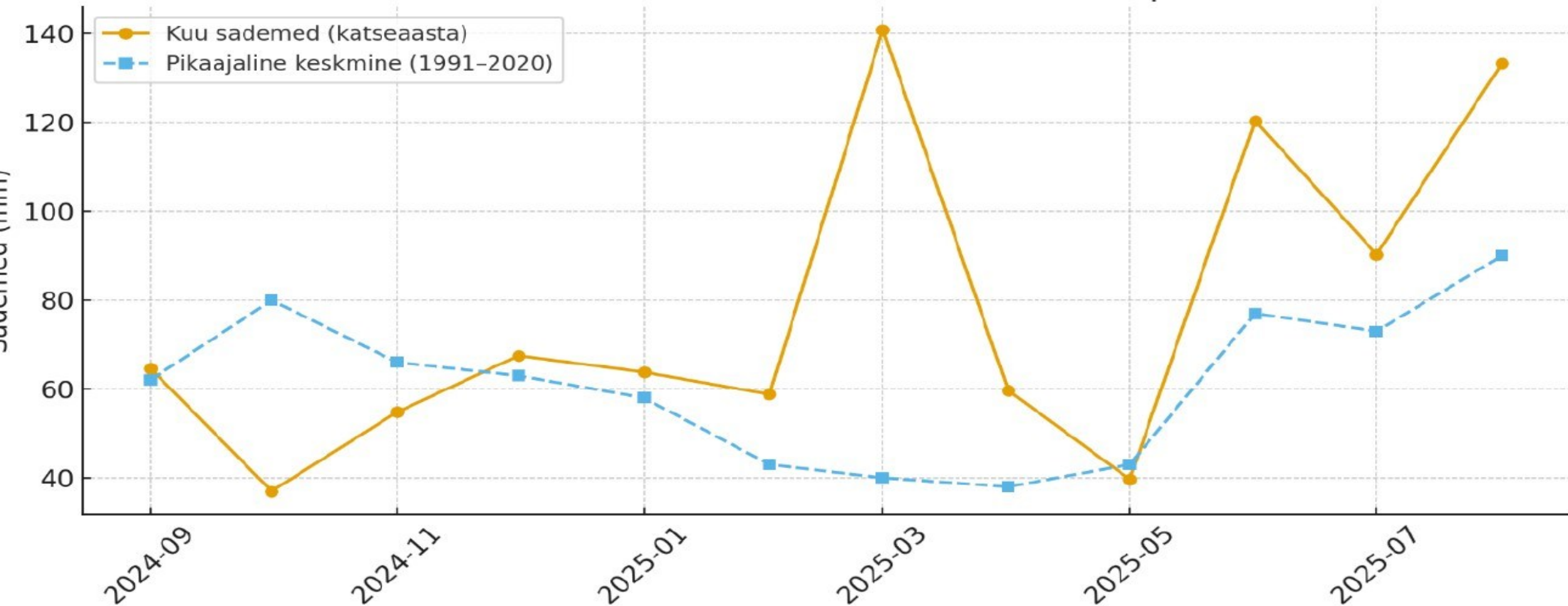
Mullaharimise tehnoloogia ja viljavahelduse olulisus!

- Vee liikumine mullas sõltub harimisviisist
- Liigniiskuse tingimustes tekib taimedel hapnikupuudus
- Viljavaheldus ja vahekultuuride kasvatamine aitab parandada ja hoida mulla tervist.
- Sügavkobesti on tõhus tööriist mulla tihese lõhkumisel.
- Otsekülvi tasub kindlasti kasutada sobival ajal ja sobivas kohas.
- Ader on endiselt vajalik mullaharimisriist, aga varasemast enam on nüüd muutunud ilmastikutingimustes vaja läbi mõelda, millal seda kasutada.
- Foto: Juuni 2025 Suviodra peenjuured METK Viljandi katsekeskuses Agra Univer

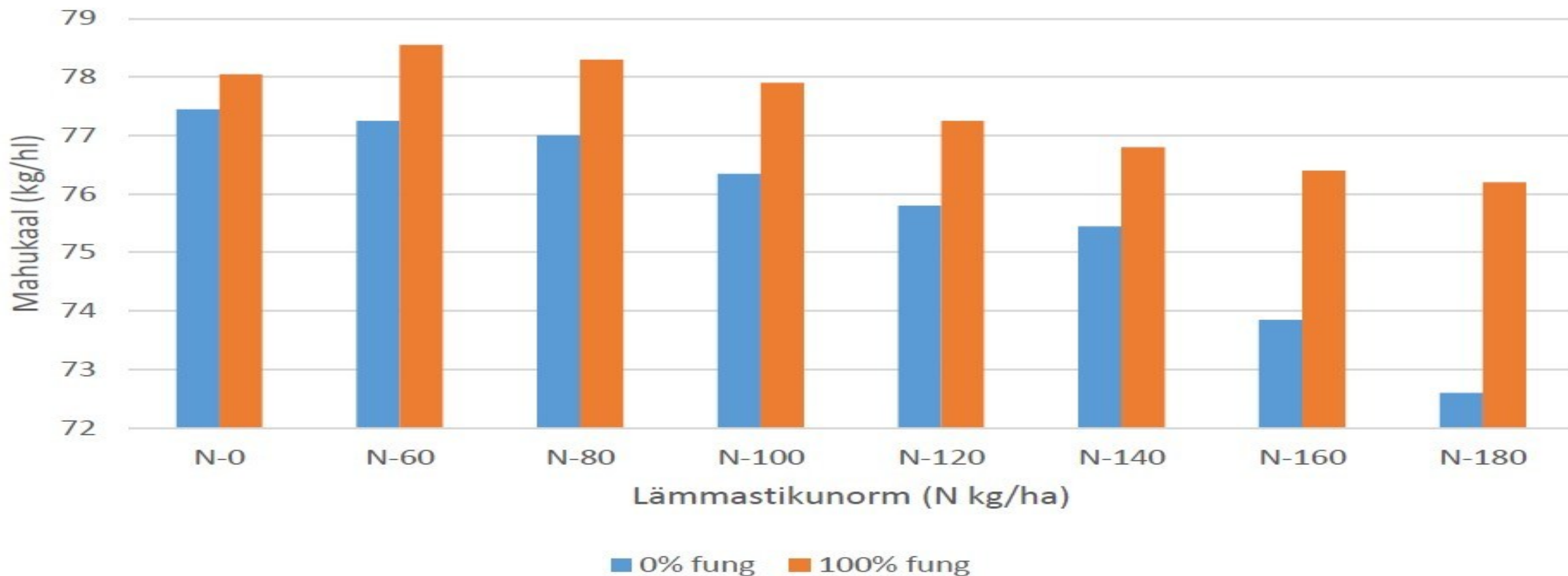
Talinisu Pärlikee katse

Kuusiku: kuu sademete hulk (Pärlikee katse periood)

Fungitsiidi kasutamise mõju talinisu mahukaalule

Talinisu "Pärlikee" mahukaal (kg/hl) N-taseme ja
taimekaitse lõikes, Kuusiku KK 2025

Täna kuulamast!

